

Protokoll fra fellesmøte i rovviltnemndene i region 4 og region 5 12. november 2020

Tid og sted:

Kl. 08:00-10:00, teams-møte

Til stede:

Fra nemnda i region 4

Lise Hagen Rebbestad, Dagfinn Sundsbø, Benedicte Lund, Kjell Håvard Jensen, Haakon Riekeles

Fra nemnda i region 5

Stein Tronsmoen, Rune Øygarden, Mari Gjestvang, Kjerstin Lundgård, Jon Anders Mortensson

Møteleder: Lise Hagen Rebbestad

Fra sekretariatene:

Oslo og Viken: Christian Hillmann, Olav Haaverstad, Jonny Storbråten
Innlandet: Thomas Olstad, Silje Bøe

Referent: Christian Hillmann

*****

Ingen kommentarer til innkallingen.

Fellessak 12 – 20, Klagebehandling på kvoter for lisensfelling av ulv innenfor sona i 2021

Innstilling fra sekretariatene i region 4 og 5:

1. Om rettslige forhold:

Rovviltnemndene viser til at klageene har innkommet innen fristen og klagerne har rettslig klageinteresse.

2. Nemndas klagebehandling:

Rovviltnemndene legger til grunn at nemndene har hatt tilgang til den nødvendige og eksisterende kunnskap for å fatte et gyldig vedtak, jf. nml. §§ 8 og 10, jf. også fvl. § 17.

Rovviltnemndene viser til nye opplysninger som er redegjort for i saksutredningen til klagebehandlingen. Nemndene kan ikke se at dette taler for en annen vurdering knyttet til kvote og område for lisensjakt av ulv innenfor ulvesonen.

Klagene tas etter dette ikke til følge. Rovviltnemndene opprettholder sitt vedtak av 8. oktober 2020 i sak 9-20, og klagene oversendes Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse, jf. forvaltningsloven § 33, fjerde ledd.

Behandling i møtet:

Stein Tronsmoen sendte i forkant av møtet ytterligere begrunnelse for vedtaket fattet 8. oktober. Begrunnelsen er vedlagt i protokollen som protokolltilførsel.

Haakon Riekeles fremsatte et alternativt vedtak i punkt 2:

«Rovviltnemndene mener vilkårene for felling i naturmangfoldloven ikke er oppfylt for revirene Hernes, Hornmoen og Rømskog. Rovviltnemnda mener også at det ikke finnes offentlig interesser av vesentlig betydning som taler for felling av disse revirene, og at §18 c derfor ikke er oppfylt. Nemndene vil vise til flere av klagernes begrunnelser på dette punktet. Siden vilkårene ikke er oppfylt, er kravene i andre ledd i §18 ikke relevante.

Videre mener rovviltnemnda at et så stort uttak i et enkeltår kan true bestandens overlevelse på sikt. Nemnda viser at ulv er en kritisk truet art, og at dette ikke er endret selv om arten har vokst noe de siste årene.

I lys av det vil rovviltnemnden ta til følge klagen fra blant annet Naturvernforbundet og WWF for vedtaket om felling av disse revirene».

Benedicte Lund fremsatte et tillegg:

«Nemda ber Klima- og miljødepartementet i sin avgjørelse særlig inkludere en vurdering om nye opplysninger om det større uttaket av flokker i Sverige skal påvirke endelig beslutning om omfanget av eventuell lisensfelling innenfor ulvesona»

Votering:

Sekretariatets forslag ble satt opp mot alternativt forslag til pkt. 2 fra Haakon Riekeles: For sekretariatets innstilling 7 stemmer, for forslag fra Haakon Riekeles 3 stemmer.

Sekretariatets innstilling ble vedtatt.

Roviltnemndenes vedtak:

1. Om rettslige forhold:

Roviltnemndene viser til at klagene har innkommet innen fristen og klagerne har rettslig klageinteresse.

2. Nemndas klagebehandling:

Roviltnemndene legger til grunn at nemndene har hatt tilgang til den nødvendige og eksisterende kunnskap for å fatte et gyldig vedtak, jf. nml. §§ 8 og 10, jf. også fvl. § 17. Roviltnemndene viser til nye opplysninger som er redegjort for i saksutredningen til klagebehandlingen. Nemndene kan ikke se at dette taler for en annen vurdering knyttet til kvote og område for lisensjakt av ulv innenfor ulvesonen.

Klagene tas etter dette ikke til følge. Roviltnemndene opprettholder sitt vedtak av 8. oktober 2020 i sak 9-20, og klagene oversendes Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse, jf. forvaltningsloven § 33, fjerde ledd.

Det ble videre votert over protokolltilførselene, for å synliggjøre hvem som støttet disse.

Protokolltilførsel fra Benedicte Lund fikk 3 mot 7 stemmer.

Resterende nemndsmedlemmer støttet protokolltilførselen fra Stein Tronsmoen.

Protokolltilførsel:

1. Fra Benedicte Lund, støttet av Lise Hagen Rebbestad og Haakon Riekeles:

«Nemda ber Klima- og miljødepartementet i sin avgjørelse særlig inkludere en vurdering om nye opplysninger om det større uttaket av flokker i Sverige skal påvirke endelig beslutning om omfanget av eventuell lisensfelling innenfor ulvesona»

2. Fra Stein Tronsmoen, støttet av Rune Øygarden, Mari Gjestvang, Kjerstin Lundgård, Jon Anders Mortensson, Dagfinn Sundsbø og Kjell Håvard Jensen (ytterligere begrunnelse for vedtak av 8. oktober 2020 i sak 9-20):

«Vurdering av revirene Hernes, Hornmoen og Rømskog opp mot nml § 18

Nemndene ser at det er flere relevante momenter som kan utdype og styrke begrunnelsen for nemndenes vedtak. Det følgende redegjør for dette og vil følge saken videre.

Vilkår om bestandens overlevelse og bestandsmålet

Nml § 18 a-f åpner for vedtak om uttak av vilt, herunder ulv, «hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen måte». Ifølge Rovdata var ulvebestanden i Norge i 2019 bestående av rundt 81 ulver. Det var 8,5 ynglinger i Norge i

2019. I vedlegg 1 til Fellessak 9/20, framgår det at den skandinaviske ulvebestanden i 2019 var på rundt 450 individer. Ifølge «Beräkningar av beskattning av den Skandinaviska vargpopulationen 2021» så bør «gynnsam bevarande status» (gunstig bevaringsstatus) for den skandinaviske ulvebestand ligge på minst 340 til 360 ulver, der det minst bør være 300 individer i Sverige og minst 40 individer i Norge. Det er med andre ord for tiden en solid skandinavisk ulvestamme. Antall ynglinger i Norge ble i 2019 overoppfyllt ut fra et mål om fire-seks ynglinger, derav minst tre helnorske, jf Rovviltforskriften § 3. Også utviklingen av bestanden over tid, siste tre-fem år, tilsier at det er rom for et slikt uttak jf vedtaket i sak 9/20.

Dersom revirene Hernes, Hornmoen og Rømskog tas ut sammen med Kynna og Aurskog, vil det samlede uttak være på inntil 24 ulver siden Hernes og Hornmoen i kun består av hvert sitt revirhevdende par, jf Rovdata. I tillegg tas det ut inntil 12 ulver utenfor ulvesona jf Fellessak 8/20.

Til disse anslagene må det kommenteres at «irregulær avgang av rovvilt skal belastes den kvote som er bestemt av rovviltnemnden», jf Rovviltforskriftens § 7 fjerde ledd. Dette tolkes som at kvoten fastsettes i utgangspunktet uavhengig av «irregulær avgang», og at det faktiske uttaket blir å regulere i etterkant, jf nevnte § 7 som fastslår slik regulering til «Etter at vedtak om kvote for felling er fattet etter forskriften § 8 og § 10». Det er derfor slik at «irregulær avgang» ikke kommer i tillegg til den kvote som er fastsatt i medhold av forskriften.

I vedtaksmøtet 8.oktober var det kjent at det på svensk side var fattet vedtak om uttak av en familiegruppe i Värmland. I etterkant er det opplyst at ytterligere 3 familiegrupper er besluttet tatt ut, men alle disse

familiegruppene ligger langt øst i Sverige og vil ha så godt som ingen innvirkning på vurderinger av uttak i Norge. Den svenske delen av den skandinaviske ulvebestanden teller dessuten over 350 individer og et uttak på 3-4 familiegrupper blir da relativt marginalt. Nemndene har ikke, på vedtakstidspunktet, oversikt over endelig uttak etter klageprosessene i Sverige, slik at det blir opp til departementet å hensynta nye opplysninger som tilkommer saken.

Totalt må det derfor kunne sies at både den skandinaviske ulvestammen og den norske delen av denne har en slik størrelse at uttak av fire helnorske familiegrupper/ revirdannende par (Kynna, Hornmoen, Hernes og Aurskog) samt ett grenserevir (Rømskog) «ikke truer bestandens overlevelse». Med minst 20 ynglinger eller revirdannende par i 2020, hvorav 11 er helnorske (jf skriv fra Miljødirektoratet 30/10-20 ref 2020/11430 «Faglig vurdering – lisensfellingkvoter på ulv i Norge utenfor ulvesonen sesongen 2020/2021»), er sannsynligheten meget stor for at det vil bli tilstrekkelig mange nok ynglinger i 2021, også etter uttak av fire helnorske revir og ett grenserevir. Samtidig vil uttak av revir på norsk side sannsynliggjøre at genetisk mer verdifulle individer kan vandre inn fra Sverige, og slik sett bidra til redusert innavl i den norske delen av den skandinaviske ulvestammen.

Drøftelsen viser at vilkåret om «ikke å true bestandens overlevelse» dermed er oppfylt.

Nml § 5 om «levedyktige bestander» anses å være oppfylt.

Vilkåret om at det ikke må foreligge andre tilfredsstillende løsninger

Neste vilkår i nml § 18 andre ledd er at «formålet ikke kan nås på annen måte». Det er på det rene at forekomst av ulv og andre beskyttelsesverdige formål i samme område ofte ikke er forenlige. Alternativer til uttak er enten å flytte ulv eller å gjerde inn områder der beitende bufe er utfordringen. Flytting av ulv er forholdsvis kostbart og beheftet med stor usikkerhet når det gjelder varigheten av tiltaket, særlig når det gjelder familiegrupper/revirdannende par. Inngjerding av beiteområder er svært ressurskrevende og vil heller ikke løse utfordringer knyttet til andre næringsinteresser som jakt eller når det gjelder vilkår knyttet til nml § 18 c. Det er heller ikke kjent om digitale gjerdelsninger har blitt tatt i bruk på rovvilt (<https://www.nofence.no/>). Vilkåret i nml § 18 andre ledd om at «formålet ikke kan nås på annen måte» anses oppfylt.

Uttak av ulv kan dermed skje etter de vilkår nml § 18 c stiller opp.

Hjemmelsgrunnlaget etter nml § 18 c

I den videre drøftelse ses det bort fra revirene Kynna og Aurskog, da disse er behørig drøftet opp mot nml § 18 c i sekretariatets innstilling. Vilkårene i nml § 18 c er «allmenne helse- og sikkerhetshensyn eller andre offentlige interesser av vesentlig betydning». Dette er alternative vilkår, og det er da ikke noe krav om at begge vilkår må være oppfylt.

Under det første vilkåret defineres lokalsamfunn og enkeltpersoners frykt for egen helse og sikkerhet og psykososiale forhold. For grensereviret Rømskog foreligger det dokumentasjon fra kommunen på at mange innbyggere opplever frykt og ubehag. Dette vilkåret synes dermed å være oppfylt for Rømskog.

Når det gjelder «offentlige interesser av vesentlig betydning» så er det etter Innst. 257 L (2016-2017) gitt en viss frihet til å definere dette nærmere, og etter en konkret interesseavveining for det enkelte tilfelle. Avveiningen skal være dynamisk i forhold til om bestandsmålet er oppfylt, jf nml § 18 andre ledd 2.punktum. Siden antall ynglinger de senere år har ligget over bestandsmålet, så er terskelen for når en kan vektlegge nevnte vilkår lavere. I både Hernes, Hornmoen og Rømskog foreligger det næringsinteresser knyttet til beiting og jakt, samt friluftinteresser. Disse interessene anses som betydelige og veier tyngre enn hensynet til nevnte ulverevir, gitt størrelsen på nåværende ulvebestand og oppfyllelse av bestandsmål jf Rovviltforskriften § 3 og ivaretagelse av nml § 5, jf tidligere drøfting. Konklusjonen er at det foreligger hjemmel for uttak etter nml § 18 c.

Det er ellers også en fordel å ta ut revirene Hernes og Hornmoen da disse ved fortsatt eksistens vil kunne rekruttere til naboreviret Kynna, i tillegg til at framtidige ynglinger vil kunne gi press mot beiteområder utenfor ulvesonen, slik som i Rendalen og nordover, hvor også nml § 18 b kan trekkes inn som hjemmel.

»